

فراوانی مصرف اکستازی و عوامل مؤثر در اعتیاد به اکستازی از دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی قزوین

لیلی یکه‌فلاح* علی مؤمنی** احمد ترکاشوند** دکتر حسن جهانی‌هاشمی***

چکیده

زمینه و هدف: اعتیاد به مواد مخدر صنعتی از جمله قرص اکستازی یکی از آسیب‌های اجتماعی است که مشکلات روانی، اجتماعی عدیده‌ای را برای خود شخص، خانواده و اجتماع به وجود می‌آورد. به ویژه در کشور ما گروه عمده مصرف‌کنندگان مواد مخدر را جوانان و نوجوانان تشکیل داده است. تحقیقات نشان می‌دهد یکی از مهم‌ترین دلایل گرایش جوانان به این مواد، عدم آگاهی آنان نسبت به عوارض این مواد است. از آن جا که بیشتر جمعیت کشور ما را جوانان تشکیل می‌دهند و با توجه به کاهش قیمت این قرص‌ها و در دسترس بودن آن و عوارض فراوانی که بر جسم و روان انسان می‌گذارد، این مطالعه با هدف تعیین میزان مصرف اکستازی در بین دانشجویان، میزان آگاهی آنان از عوارض اکستازی و همچنین عوامل مؤثر در اعتیاد به اکستازی از دیدگاه دانشجویان انجام گرفته است.

روش بررسی: این پژوهش به روش توصیفی - تحلیلی انجام گرفته است. نمونه مورد مطالعه را ۲۰۰ نفر از دانشجویان پیراپزشکی (پرستاری، اتاق عمل، هوش‌بری، مامایی، فوریت‌های پزشکی) دانشگاه علوم پزشکی قزوین تشکیل می‌دهند که با روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای انتخاب شدند. ابزار جمع‌آوری داده‌ها پرسشنامه‌ای دو قسمتی و هر قسمت شامل ۲۸ سؤال بود. قسمت اول سؤالات مربوط به مصرف اکستازی و آگاهی از عوارض اکستازی بود و قسمت دوم سؤالات مربوط به عوامل مؤثر در اعتیاد به اکستازی از دیدگاه دانشجویان. داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS و آزمون‌های ANOVA و کای-دو تجزیه و تحلیل شد.

یافته‌ها: نتایج پژوهش نشان داد که فراوانی مصرف اکستازی ۱/۵٪ و فراوانی مصرف سیگار و الکل نیز ۱/۵٪ است. ۶۶/۷٪ مصرف‌کنندگان اکستازی پسر و ۳۳/۳٪ دختر بودند. در خصوص عوامل مؤثر در اعتیاد به اکستازی از دیدگاه دانشجویان، شایع‌ترین عوامل نگرش نادرست در مورد اثرات شادی‌آور موقت اکستازی (۹۶/۵٪)، ترغیب دوستان و جنس مخالف (۹۶٪)، ناتوانی در رد کردن درخواست دوستان (۹۵/۲٪) و عدم مراقبت والدین از رفتارهای جوانان و عدم کنترل روابط دوستانه آنان (۹۴/۵٪) بود. در خصوص میزان آگاهی دانشجویان، در مورد اکستازی، نتایج نشان داد که میانگین نمره آگاهی ۹/۸۶ (از ۲۲ نمره) با انحراف معیار ۳/۸ و در حد ضعیف بود.

نتیجه‌گیری: با توجه به یافته‌های پژوهش و با توجه به اثرات نامطلوب و عواقب وخیم استفاده قرص اکستازی در فرد و جامعه، کنترل عوامل مؤثر فردی، خانوادگی و محیطی ضروری بوده و مستلزم آموزش‌های برنامه‌ریزی شده از طریق رسانه‌های جمعی و در کلیه سطوح آموزشی جامعه می‌باشد.

نویسنده مسئول: لیلی یکه‌فلاح؛ دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی قزوین

e-mail:
Leili_fallah@yahoo.com

واژه‌های کلیدی: اکستازی، جوانان، عوامل مؤثر

- دریافت مقاله: اسفند ماه ۱۳۸۷ - پذیرش مقاله: مرداد ماه ۱۳۸۸

مقدمه

اعتیاد به مواد مخدر معضلی است که خانواده‌ها همواره از آن بیم و هراس داشته و

سعی می‌کنند فرزندانشان از این بلای خانمان‌سوز محفوظ بمانند. اما در سال‌های اخیر بلایی عظیم‌تر به نام قرص‌های شادی بخش (اکستازی) وارد بازار شده است (۱). اکستازی یکی از مشهورترین مواد اعتیادآور

* مربی گروه آموزشی پرستاری داخلی جراحی دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی قزوین
** دانشجوی پرستاری دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی قزوین
*** دانشیار گروه آموزشی آمار حیاتی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی قزوین

رایج در میان جوانان امروزی است. مصرف قرص‌های اکستازی در طی سال‌های ۱۹۹۵ تا ۲۰۰۰ میلادی در سطح جهان ۷۰٪ افزایش یافت و در حال حاضر مصرف آن از هروئین و کوکائین بیشتر است. اوج مصرف این قرص‌ها در فاصله زمانی ۱۹۹۸-۲۰۰۰ بوده است (۲).

به اعتقاد کارشناسان، جوان بودن جمعیت ایران، رشد شهرنشینی، در دسترس بودن و سهولت مصرف مواد مخدر صنعتی از عوامل مهم شیوع مصرف این مواد در کشور است (۳). اگر چه خطر مواد مخدر اعم از سنتی و صنعتی همه کشورها را تهدید می‌کند، اما کشور ما به دلیل شرایط خاص جغرافیایی و هم مرزی با بزرگ‌ترین تولیدکننده مواد مخدر در جهان (افغانستان) با مشکلات بیشتری مواجه است (۳). در کشور ایران با توجه به ساختار جمعیت فعلی و فراهم بودن زمینه‌های لازم برای شیوع اعتیاد در بین جوانان، حدود ۴۴ میلیون نفر در معرض خطر هستند. در کشور ما بیش از پنج سال است که مصرف این قرص‌ها به اوج خود رسیده است و در بسیاری از میهمانی‌ها مصرف می‌شود (۱).

وزیران می‌نویسد که بیش از ۴۰ هزار نفر در ایران این دارو را تجربه کرده‌اند که بخش عمده مصرف‌کنندگان این دارو را جوانان و نوجوانان تشکیل می‌دهند (۴). بر اساس آمارهای تخمینی، ۲/۸ میلیون جوان در سراسر دنیا حداقل یک بار در طول عمر خود از این ماده استفاده کرده‌اند و بسیاری از آنان، با وجود آگاهی از مخاطرات احتمالی، مصرف این ماده را ادامه می‌دهند (۴). هر چند که این دارو اعتیاد جسمانی ایجاد نمی‌کند، ولی یک بار

مصرف آن تا ۸۰٪ احتمال استفاده مجدد را افزایش می‌دهد (۵). تحقیقات نشان می‌دهد ۹۲٪ افرادی که مصرف اکستازی را شروع کرده‌اند، بعدها به مواد دیگری مانند ماری‌جوانا، آمفتامین، کوکائین و هروئین روی آورده‌اند (۶).

متأسفانه به دنبال مصرف این داروها، وابستگی روحی بیشتر از جسمی ایجاد می‌شود. معمولاً علائم گول‌زننده جسمی شامل، احساس هوشیاری، به تأخیر افتادن خستگی و خواب آلودگی، داشتن انرژی و استقامت، برانگیختگی جنسی و علائم مطلوب روانی شامل احساس خودمانی بودن، سرخوشی، احساس سلامت، ارتقا و تقویت ادراک و حواس پنج‌گانه، برون‌گرایی و اجتماعی شدن و بالا رفتن سطح تحمل نسبت به عقاید دیگران و غیره می‌باشد (۶).

مصرف این داروها همانند سایر داروهای محرک و توهم‌زا، باعث بروز عوارض جانبی بسیاری در عملکردهای جسمی مانند قفل شدن فک، بی‌قراری، دندان قروچه، عدم توانایی صحیح در صحبت کردن، خشکی دهان و گلو، تعریق زیاد و غیر عادی، افزایش ضربان قلب و فشارخون، سردرد، تهوع و استفراغ (حتی به هنگام مصرف مقادیر کم) می‌شود (۷).

همچنین به دنبال مصرف این مواد، حوادث مرگ بار (اعم از تصادفات و حوادث ناشی از حواس پرتی) در نوجوانان و جوانان، بیشتر از سایر افراد اتفاق می‌افتد (۷).

تحقیقات نشان می‌دهد زمینه‌های اختلاف خانوادگی و عدم الگوهای مناسب رفتاری در گرایش جوانان به این قرص‌ها می‌تواند مؤثر

باشد (۸). آن چه مسلم است جامعه ایران، جامعه جوانی است و جوانان با همه شور و نشاط، توان و خلاقیت‌هایی که دارند، همیشه به دنبال تجربه‌های نو هستند که گاهی اوقات این تجربه‌ها، خطرناک خواهد بود.

بخش زیادی از جوانان در مقاطع مختلف دانشگاهی مشغول به تحصیل هستند و با توجه به دل‌مشغولی اصلی آن‌ها که تحصیل است، از چنین خطراتی در امان نیستند. تحقیقات متعدد مهم‌ترین عوامل ترغیب‌کننده افراد به مصرف این قرص را خجالتی بودن، ناتوانی از رد کردن درخواست دیگران و فشار دوستان، حس بزرگ شدن، کاهش افسردگی، افزایش تمایلات عاطفی، دست کم گرفتن خطر و ماجراجویی عنوان نموده‌اند (۹۳). با وجود این که مسأله اعتیاد به اکستازی مدت‌هاست که مطرح است، هنوز خیلی از والدین در این مورد آگاهی درست پیدا نکرده‌اند و جوانان ما به دلیل نداشتن آگاهی و بی‌توجهی، به عواقب مصرف این ماده نمی‌اندیشند. بنابراین لازم است که جوانان و والدین آن‌ها با عوارض خطرناک استفاده از این قرص‌ها و عوامل مؤثر در گرایش به آن‌ها آشنا شوند.

با توجه به ساختار جمعیت فعلی کشورمان و فراهم بودن زمینه‌های مختلف برای گرایش جوانان و نوجوانان به مصرف این مواد، باید راهکارهای مناسبی جهت مصون‌سازی جوانان و نوجوانان پیدا کرد که بهترین و موفق‌ترین روش، بالا بردن سطح آگاهی کل جامعه به وسیله آموزش‌های فردی و همگانی است.

این مطالعه با هدف تعیین میزان مصرف اکستازی در دانشجویان، میزان آگاهی آنان از

عوارض اکستازی و همچنین عوامل مؤثر در اعتیاد به اکستازی از دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی قزوین انجام گرفته است.

روش بررسی

این پژوهش یک مطالعه توصیفی - تحلیلی است. نمونه پژوهش را ۲۰۰ نفر از دانشجویان پیراپزشکی (پرستاری، اتاق عمل، هوش‌بری، مامایی، فوریت‌های پزشکی) دانشگاه علوم پزشکی قزوین تشکیل می‌دهند که با روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای انتخاب شدند. بدین صورت که دانشجویان مورد پژوهش از ۵ رشته مختلف از روی لیست کلاس‌ها به صورت قرعه‌کشی انتخاب می‌شدند، پس از مصاحبه اولیه در صورت تمایل به شرکت در مطالعه پرسشنامه را تکمیل می‌نمودند. لازم به ذکر می‌باشد از آن جایی که بر حسب بررسی اولیه، اکثر دانشجویان سال اول پیراپزشکی حتی نام اکستازی را هم نشنیده بودند، از مطالعه حذف شدند.

به نمونه‌ها اطمینان خاطر داده شد که کلیه اطلاعات پرسشنامه به صورت محرمانه نگهداری می‌شود. ابزار جمع‌آوری داده‌ها پرسشنامه‌ای دو قسمتی و هر قسمت شامل ۲۸ سؤال بود. در قسمت اول ۶ سؤال مربوط به مصرف اکستازی و ۲۲ سؤال مربوط به آگاهی از عوارض اکستازی بود. سؤالات آگاهی به صورت سه گزینه‌ای طراحی شده بود که پاسخ صحیح فقط یک گزینه بود و به هر پاسخ صحیح یک امتیاز تعلق می‌گرفت، به طوری که در مجموع هر فرد می‌توانست ۲۲ نمره از سؤالات آگاهی کسب نماید. بدین ترتیب افراد با

نمره ۷ تا ۱۰ دارای آگاهی ضعیف و ۸ تا ۱۵ دارای آگاهی متوسط و ۱۶ تا ۲۲ دارای آگاهی بالا طبقه‌بندی شدند. قسمت دوم پرسشنامه (شامل ۲۸ سؤال) مربوط به عوامل مؤثر در اعتیاد به اکستازی از دیدگاه دانشجویان بود.

با وجود این که پایایی و روایی ابزار استفاده شده قبلاً در مطالعه‌ای مشابه (۱۰) در دانشگاه علوم پزشکی گیلان سنجیده شده بود ولی مجدداً جهت بررسی اعتبار علمی، ابزار مطالعه به ۱۵ نفر از اعضای هیأت علمی دانشکده پرستاری و مامایی ارایه شد و در نهایت با تحلیل و بررسی نظرات آنان اعتبار محتوا انجام گرفت. پایایی ابزار به روش آزمون مجدد محاسبه گردید ($T=0/84$). داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS و آزمون‌های ANOVA و کای دو تجزیه و تحلیل شد.

یافته‌ها

نتایج پژوهش نشان داد که میانگین سن دانشجویان مورد پژوهش ۲۰/۴ و دامنه سنی آنان ۱۸ تا ۳۰ سال است. ۴۲/۳٪ نمونه‌ها مرد و ۵۷/۷٪ زن بودند. تحصیلات پدر و مادر اکثر دانشجویان دیپلم بود. ۴۸٪ آنان همراه والدین، ۴۸٪ در خوابگاه دانشجویی، ۰/۵٪ با دوستان و ۳/۶٪ با همسرانشان زندگی می‌کردند. فراوانی مصرف اکستازی ۱/۵٪ بود (جدول شماره ۱). همچنین فراوانی مصرف سیگار و الکل نیز ۱/۵٪ بود. ۶۶/۷٪ مصرف‌کنندگان اکستازی پسر و ۳۳/۳٪ دختر بودند. کلیه مصرف‌کنندگان اکستازی مجرد بودند.

در خصوص عوامل مؤثر در اعتیاد به مصرف اکستازی از دیدگاه دانشجویان، مهم‌ترین عوامل مؤثر فردی: نگرش نادرست در مورد اثرات شادی‌آور موقت اکستازی، ترغیب دوستان و جنس مخالف، ناتوانی در رد کردن درخواست دوستان، کمبود آگاهی در مورد عوارض منفی اکستازی و داشتن رفتارهای پرخطر جنسی بود. همچنین مهم‌ترین عوامل مؤثر خانوادگی: اعتیاد یکی از اعضای خانواده، عدم مراقبت والدین از رفتارهای جوانان و عدم کنترل روابط دوستانه آنان بود. از مهم‌ترین عوامل مؤثر محیطی در اعتیاد به مصرف اکستازی فقدان مراکز مشاوره مناسب و مراکز تفریحی ذکر شده بود (جدول شماره ۲).

در خصوص آگاهی دانشجویان در مورد اکستازی، میزان آگاهی ۵۶/۵٪ آنان در حد ضعیف و ۴۳/۵٪ در حد متوسط بود و میزان آگاهی هیچ یک از آنان در حد بالا نبود. میانگین نمره آگاهی ۹/۸۶ (از ۲۲ نمره) با انحراف معیار ۳/۸ بود.

۳۸/۹٪ مردان و ۶۱/۱٪ زنان اظهار داشتند که علاقه‌مند هستند اطلاعات بیشتری در مورد اکستازی کسب نمایند.

۷۷/۶٪ دانشجویان اظهار داشتند تا به حال قرص اکستازی را ندیده‌اند.

اکثر مصرف‌کنندگان (۶۶/۷٪) به هنگام میهمانی از اکستازی مصرف نموده بودند. اکثر دانشجویان مورد پژوهش (۸۶/۷٪) معتقدند که در زمان افسردگی و مشکلات خانوادگی باید از اکستازی استفاده نمود.

جدول ۱- توزیع فراوانی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی قزوین بر اساس مصرف اکستازی در سال ۱۳۸۶

مصرف اکستازی	فراوانی	درصد فراوانی
بلی	۳	۱/۵
خیر	۱۹۳	۹۸/۵
جمع کل	۱۹۶	۱۰۰

جدول ۲- عوامل مؤثر در اعتیاد به اکستازی از دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی قزوین در سال ۱۳۸۶

عوامل مؤثر	درصد	
عوامل فردی	نگرش نادرست در مورد اثرات شادی‌آور اکستازی	٪۹۶/۵
	ترغیب دوستان و جنس مخالف	٪۹۶
	ناتوانی در رد کردن درخواست دوستان	٪۹۵/۲
	کمبود آگاهی در مورد عوارض منفی اکستازی	٪۹۳/۱
	داشتن رفتارهای پر خطر جنسی	٪۹۲/۵
	افسردگی	٪۹۱/۵
	ایمان ناکافی	٪۸۲/۹
	اعتماد به نفس پایین	٪۸۱/۳
	نادیده انگاشتن خطر مصرف سیگار	٪۷۴/۴
	تمایل به برقراری ارتباط عاطفی	٪۶۷/۵
عوامل خانوادگی	عدم مراقبت والدین از رفتارهای جوانان	٪۹۴/۵
	عدم کنترل روابط دوستانه جوانان توسط والدین	٪۹۴/۵
	عدم اهمیت به ارزش‌های اخلاقی توسط خانواده	٪۸۴/۱
	اعتیاد یکی از اعضای خانواده	٪۸۰
عوامل محیطی	فقدان مراکز تفریحی کافی	٪۸۵/۳
	فقدان مراکز مشاوره مناسب	٪۸۲/۵
	عدم کنترل خوابگاه‌ها	٪۷۷/۱
	عدم ارتباط مؤثر مسئولان دانشکده‌ها	٪۶۷/۴
	فشار واحدهای درسی	٪۴۰/۳

بحث و نتیجه‌گیری

فراوانی مصرف اکستازی در بین دانشجویان مورد مطالعه ۱/۵٪ بود. در پژوهش مشابهی که توسط معاشری و همکاران در دانشجویان دانشگاه بیرجند انجام گرفته فراوانی مصرف اکستازی ۴/۳٪ گزارش شده است (۱) و در پژوهش مشابه دیگری که توسط نجفی و همکاران در استان گیلان انجام یافته فراوانی مصرف اکستازی ۲/۱٪ بوده است (۱۱).

در مطالعه حاضر کلیه مصرف‌کنندگان اکستازی الکل نیز مصرف می‌نمودند. در پژوهش نجفی و همکاران بین مصرف سیگار و الکل و شیوع مصرف اکستازی رابطه معناداری مشاهده شده است ($p < 0/001$) (۱۱). در پژوهش محتشم‌امیری و همکاران نیز بین مصرف سیگار و سایر مواد مخدر و شیوع مصرف اکستازی رابطه معناداری وجود داشته است ($p < 0/05$) (۱۰).

در این مطالعه اکثر مصرف‌کنندگان اکستازی پسر و کلیه مصرف‌کنندگان اکستازی مجرد بودند که با ارقام اعتیاد به مواد مخدر در سایر مطالعات مشابه هم‌خوانی دارد (۱۴-۱۲).

در این پژوهش به علت تعداد کم مصرف‌کنندگان اکستازی، امکان بررسی ارتباط بین مصرف اکستازی با سن و جنسیت وجود نداشت. اما در پژوهش مشابهی که توسط بارونی و همکاران انجام گرفته، بین جنسیت و فراوانی مصرف اکستازی رابطه معنادار آماری وجود داشته و در پسران بیشتر از دختران بوده است ($p < 0.001$) (۱۴).

از دیدگاه دانشجویان در این مطالعه شایع‌ترین عوامل زمینه‌ساز اعتیاد به اکستازی، نگرش نادرست در مورد اثرات شادی‌آور موقت اکستازی، ترغیب دوستان و جنس مخالف و ناتوانی در رد کردن درخواست دوستان بیان شده است که با نتایج پژوهش مشابهی که توسط بارونی و همکاران انجام یافته و سایر پژوهش‌های مشابه هم‌خوانی دارد (۱۴ و ۱۵). در مطالعه‌ای مشابه، محتشم‌امیری و همکاران به این نتیجه رسیدند که افرادی که در مهمانی‌های دوستانه شرکت می‌کنند و در رد درخواست دوستان ناتوان هستند، ۳/۴ بار بیشتر در معرض مصرف اکستازی هستند (۱۰).

در مطالعه حاضر میانگین نمره آگاهی دانشجویان در حد ضعیف (۹/۸ از ۲۲ نمره) بود. در مطالعه‌ای مشابه، معاشری و همکاران نیز اظهار داشتند که فقط ۶/۹٪ دانشجویان آگاهی کافی در مورد عوارض منفی اکستازی دارند (۱). اما در تحقیقی که توسط Norgaard

و همکاران در دانشگاه لندن انجام شد میزان آگاهی دانشجویان از اثرات قرص‌های اکستازی در سطح بالایی بود (۱۵).

در این پژوهش ۳۸/۹٪ مردان و ۶۱/۱٪ زنان اظهار داشتند که علاقه‌مند هستند اطلاعات بیشتری در مورد اکستازی کسب نمایند، در صورتی که در پژوهش Norgaard و همکاران ۹۰٪ نمونه‌ها علاقه به کسب اطلاعات بیشتری در این مورد داشتند (۱۵). با توجه به اعلام علاقه‌مندی دانشجویان به کسب اطلاعات بیشتر در خصوص قرص‌های اکستازی، تدوین راهبردهایی توسط مسئولان دانشگاه‌ها جهت برگزاری برنامه‌های آموزشی مدون در این زمینه ضروری به نظر می‌رسد.

در مطالعه حاضر از کل دانشجویان مورد بررسی، ۴۸٪ همراه والدین و ۵۲٪ بقیه در خوابگاه دانشجویی و یا با دوستان خود به صورت مستأجر دانشجویی زندگی می‌کردند. کلیه مصرف‌کنندگان اکستازی در این پژوهش در خوابگاه دانشجویی زندگی می‌کردند. در تحقیق مشابهی که معاشری و همکاران در دانشگاه بیرجند انجام دادند ۳٪ از کل دانشجویانی که در منزل شخصی همراه با والدین، ۳/۷٪ از دانشجویانی که در خوابگاه دانشجویی و ۱۰/۳٪ از دانشجویانی که به صورت مستأجر دانشجویی زندگی می‌کردند، از قرص‌های اکستازی استفاده می‌نمودند. معاشری و همکاران در نتایج پژوهش خود اظهار داشتند که زندگی همراه با والدین احتمال مصرف قرص‌های اکستازی را کاهش می‌دهد (۱). خانواده در سلامت جوانان نقش به‌سزایی را ایفا کرده و از ارزش والایی برخوردار است.

متأسفانه در کشور ما علی‌رغم این که اعتیاد پا را از مرزهای بهداشت و درمان فراتر نهاده و به یک بحران اجتماعی تبدیل شده ولی هنوز تحقیقات جامعی در مورد عوامل مؤثر اعتیاد به قرص‌های اکستازی در گروه‌های سنی مختلف انجام نگرفته است؛ بنابراین پیشنهاد می‌شود تا تحقیقات بیشتری با حجم نمونه بزرگ‌تر در خصوص فراوانی مصرف اکستازی در سنین دبیرستان و دانشگاه و عوامل مؤثر اعتیاد به اکستازی در گروه‌های سنی مختلف به تفکیک انجام گیرد و آموزش‌های وسیعی به صورت فردی و گروهی با کمک رسانه‌ها اجرا گردد.

تشکر و قدردانی

در پایان از سرکار خانم زهرا محتشم امیری و سرکار خانم معاشری و کلیه دانشجویان پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی قزوین که در این مطالعه ما را یاری فرمودند، تشکر و قدردانی می‌شود.

اگر ارزش‌های اخلاقی و مذهبی در خانواده‌ها مستحکم گردد، جوانان ما از اعتیاد روی گردان خواهند شد (۳).

تحقیقات متعدد علت استفاده جوانان ایرانی از این قرص‌ها را علاوه بر عوامل فردی مانند: ترک تحصیل و عدم اعتماد به نفس، عوامل محیطی نظیر غفلت خانواده از فرزندان و عدم آگاهی آنان نسبت به مصرف این قرص‌ها ذکر می‌کنند، چرا که اغلب پدر و مادران فکر می‌کنند اعتیاد با حالاتی چون خمودگی، سیاهی دور چشم و خواب آلودگی همراه است، در حالی که شادی و نشاط بیش از حد جوانان نیز می‌تواند زنگ خطری برای آنان باشد (۴و۶).

با توجه به یافته‌های پژوهش و اثرات نامطلوب و عواقب وخیم استفاده قرص اکستازی در فرد و جامعه، کنترل عوامل مؤثر فردی، خانوادگی، محیطی و اجتماعی ضروری بوده و مستلزم آموزش‌های برنامه‌ریزی شده از طریق رسانه‌های دسته جمعی و در کلیه سطوح آموزشی جامعه می‌باشد.

منابع

- 1 - Moasheri N, Miri MR, Mashreghi Moghadam HR, Eslami MR. [A Study of Birjand University students' knowledge and attitude towards taking Ecstasy pills]. Journal of Birjand University of Medical Sciences. 2007; 4(13): 55-60. (Persian)
- 2 - Alizadeh M, Malekifar P, Eftekhari F. [Prevalence ecstasy use in various points of world]. Health Medicine. 2005; 1: 9. (Persian)
- 3 - Samieefard F. [Evaluation predisposing and causing factors of addiction in medicine students and other students of Qazvin Universities 2006]. Summary articles of third congress of Aids & Addiction, Tabriz, 2007. P. 14. (Persian)
- 4 - Vazirian M. [Consumption ecstasy pills]. Women magazine, 2000. Available from: www.zanan.co.ir/. (Persian)
- 5 - Poorafkari N. [Translation of summary of psychiatry]. Kaplan B (Author). Tehran: Shahre Ab Publications; 2003. P. 534-588. (Persian)
- 6 - Eskafi A. [Ecstasy and effect's it]. Weekly Paper of Today's Medicine. 2005; 14(565): 5. (Persian)
- 7 - Patel MM, Wright DW, Ratcliff JJ, Miller MA. Shedding new light on the "safe" club drug: methylenedioxymethamphetamine (ecstasy)-related fatalities. Acad Emerg Med. 2004 Feb;11(2):208-10.
- 8 - Dehghani KH. [Adolescence and overdose of amphetamines and Ecstasy]. Summary articles of third congress of Aids & Addiction, Yazd, 2004. P. 7. (Persian)

- 9 - De Micheli D, Formigoni ML. Drug use by Brazilian students: associations with family, psychosocial, health, demographic and behavioral characteristics. *Addiction*. 2004 May;99(5):570-8.
- 10 - Mohtasham Amiri Z, Reza Zadeh Sadeghi S, Khatibi Bane F. [Ecstasy Use Among High School Students in Lahidjan- 2005]. *Iranian Journal of Epidemiology*. 2006; 1(2): 47-52. (Persian)
- 11 - Najafi K, Fekri F, Mohseni R, Zarrabi H, Nazifi F, Faghir Pour M, Shirazi M. [Survey of the Prevalence of Substance Use Among High School Students in Guilan 2005-2006]. *Journal of Medical Faculty Guilan University of Medical Sciences*. 2007; 16(62): 67-79. (Persian)
- 12 - Ljubotina D, Galic J, Jukic V. Prevalence and risk factors of substance use among urban adolescents: questionnaire study. *Croat Med J*. 2004 Feb; 45(1): 88-98.
- 13 - Patton D, Terri-Lynn M, Brian B. Alcohol and Other Drug Use in Manitoba Students. Winnipeg, MB: Addictions Foundation of Manitoba, May 2005. Available from: www.afm.mb.ca/pdf/.
- 14 - Barooni Sh, Mehrdad R, Akbari E. [Survey of Ecstasy use among 15-25 year-olds in five areas of Tehran]. *Tehran University Medical Journal*. 2008; 65(11): 49-54. (Persian)
- 15 - Norgaard LS, Laursen MK, Lassen S. Knowledge, attitudes, behavior and polydrug use among ecstasy users - a London study. *Journal of Social Administrative Pharmacy* 2001; 18(2): 51-58.

Factors Associated with Ecstasy Use in Students of Qazvin University of Medical Sciences

Yekkehfallah* L (MSc.) - Momeni** A (B.Sc.) - Torkashvand** A (B.Sc.) - Jahani Hashemi*** H (Ph.D).

Abstract

Received: Mar. 2009
Accepted: Aug. 2009

Background & Aim: Drug addiction, especially addiction to Ecstasy has ruinous effect on lives. Lack of knowledge is the most important cause of Ecstasy use among young adults. Research studies showed that students use these pills in order to get comfort and to overcome grieves. Addiction to ecstasy has been increased in Iran in recent years. This study was carried out to assess the factors associated to Ecstasy use in students of Qazvin University of Medical Sciences.

Methods & Materials: In this cross-sectional study, we recruited 200 students using clustered, random sampling. Data collection tool was a structured valid and reliable questionnaire containing 28 questions in two sections. Data were analyzed using Student *t*-test, ANOVA and chi-square tests.

Results: Results indicated that the prevalence of Ecstasy use was 1.5%. Prevalence of alcohol and cigarette use was 1.5% too. Mean score of knowledge on Ecstasy was 9.8% (SD=3.8). Knowledge of the female students was higher than the knowledge of male ones. About 86.7% of the students took Ecstasy in order to end grieve due to family problems. Most important associated factors to Ecstasy use were: positive attitude toward Ecstasy use, lack of knowledge (96.5%), peer pressure (96%), and lck of parents' attention to their young children (94.5%).

Conclusion: Lack of knowledge about complications of addiction to Ecstasy is the most important factor leading to addiction among students. Living in places such as dormitories and rented houses, and lack of parents' control over their children can be important factors related to addiction of students to Ecstasy, as well.

Corresponding author:
Yekkehfallah L
e-mail:
Leili_fallah@yahoo.com

Key words: Ecstasy, young adult, student

* MSc. in Nursing, Dept. of Medical & Surgical Nursing, School of Nursing and Midwifery, Qazvin University of Medical Sciences, Qazvin, Iran.

** Nursing Student, School of Nursing and Midwifery, Qazvin University of Medical Sciences, Qazvin, Iran.

*** Associate Professor, Dept. Biostatistics, Qazvin University of Medical Sciences, Qazvin, Iran.